

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ - ԲԵՄԱԿԱՆՔ

● Եշ. 4 Ապրիլ. — Իրիկուան ժամը 0:30-ին, Մայր Տաճարին մէջ պաշտուեցաւ Մեծ Պանոս վերջին Լիկաւոր, որուն ընթացքին քարոզիկն Կերշ. Տ. Սուրբէն Արքեպս., բնաբան ունենալով «Սղոթմուծութիւն կամիմ ե ոչ գո՛ւ»: Յայտնեց թէ սղոթմամբութիւնը գերազանց արտայայտութիւնն է դաւթին և ուստի բրիտանական մեծ առաքինութիւն մը:

● Սու. 5 Ապրիլ. — Խ. օր մեծ պահոց: Առաւօտուն Մայր Տաճարին մէջ պաշտուեցաւ Մեծ Պանոս Արեւադալսի վերջին ժամերգութիւնը: Իսկ կէսօրէ ետք՝ վերջին տաղապահան ժամերգութիւնը:

● Շբ. 6 Ապրիլ. — Յիւսուսակ յարութեան Ղազար: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Գլխաղբի մատրան մէջ: Ժամարարն էր Լոզշ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուր: Ս. Թարգմանչաց Վարժարանի բովանդակ ուսանողութիւնը ստացաւ Ս. Լազարգութիւն:

— Կէսօրէ ետք ժամը 3ին, Ամեն. Ս. Պատարարք Լօր գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը «Զրաշափառուով մուտք գործեց Ս. Յարութեան Տաճար, որ լիքն էր բազմաչեղ ուխտաւորներու բազմութեամբ: Պատանատեղւոյն և Ս. Կերկումանի ուխտաւորն ետք, կրեկոյնեան ժամերգութիւնն ու Ծաղկազարդի նախատանկը պաշտուեցան Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Ս. Պատրիարքին և Միաբան Լայրերու վանք վերադարձէն ետք, Ս. Յարութեան Տաճարէն ներս կատարուեցաւ Տնօրինական Սրբատեղեաց այցելութեան հանդիսաւոր թափօր: Թափօրապետն էր Լոզշ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուր:

● Կիր. 7 Ապրիլ. — Ծաղկազարդ: Առաւօտեան ժամը 5:30ին, Միաբանութիւնը շքերթով մեկնեցաւ Ս. Յարութեան Տաճար, ուր տեղի ունեցան մօտ ութը ժամեր տեղոյ Ծաղկազարդի փառաշուք հանդիսութիւնները, պարբերական կարճ ընդհանրում: Նախ պաշտուեցան գիշերային և առաւօտեան ժամերգութիւններ՝ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Կարճ զազարէ մը ետք, որուն ընթացքին կը հնչէին Տաճարին հայկական կոչնակները, ժամը 9ին, նոյն եկեղեցւոյ մէջ մատուցուեցաւ Ս. Պատարագ: Ժամարարն էր Լոզշ. Տ. Գեղամ Արդ. Զաբարեան: Ժամը 11:30ին կատարուեցաւ մեծահանդէս թափօր Քրիստոսի Ս. Կերկումանին և Պատանատեղւոյն շուրջ, որ տեղեց մինչև ժամը 1: Թափօրը կը գլխաւորէր Կերշ. Տ. Սուրբէն Արքեպս.: Թափօրականք ի ձեռին ունէին արմաւենեաց և ձիթնեաց սասեր, իսկ մեր թափօ-

րին կը հետեւէին Ղազարց և Ասորոց թափօրները: Կարճ զազարէ մը ետք, Միաբանութիւնը ձամբայ ելաւ զէպի Մայրավանք և Հայոց թաղի մուտքէն «Որ գլխաւորը՝ շարականի երգակցութեամբ բարձրացաւ Պատրիարքարան:

— Կէսօրէ ետք ժամը 1ին, գեղեցիկորէն զարդարուած Մայր Տաճարին մէջ պաշտուեցան Անդառատուն, տունին յատուկ շարականներով ընդմիջուած կրեկոյնեան ժամերգութիւն և Էրանրայէթի հոգեգրաւ արարողութիւնը, բայցն ոչ նախադասութեամբ Ամեն. Ս. Պատարարք Լօր: Լոզշ. Տ. Յակոբ Վրդ. կարգացանուանացանկը հոգեւոր սիրով և հաւատքով վարագոյր բացող հաւատացեալներուն և կողբաւ Տաճարը լեցնող տեղաչցի և ուխտաւորն ձմ բազմութեան որ իրենց լուծաներով առտարեն Ազոյնիէի Բուժարանի գերազանցօրէն մարդասիրական գործին:

● Գշ. 9 Ապրիլ. — Աւագ երեւոյթի: Ըստ սովորութեան, Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Ս. Յարութեան Տաճարի գաւթի Ս. Յովհաննէս Աւետարանչի մատրան մէջ: Ժամարարն էր Լոզշ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուր: Ապա կատարուեցաւ Տնօրինական Սրբատեղեաց այցելութեան թափօրը, ուխտաւորաց համար, Տաճարէն ներս: Թափօրապետ Լոզշ. Տ. Փաւէն Արդ. Աւետիքեան թափօրի իւրաքանչիւր հանգրբուանին ուխտաւորներուն տուաւ Ս. Տեղեաց վերաբերեալ լուսարանութիւններ:

● Եշ. 11 Ապրիլ. — Աւագ Հինգշաբթի (Յիւսուսակ Ընթաց): Առաւօտեան ժամերգութեանէն ետք, Մայր Տաճարին մէջ պաշտուեցաւ Վարդ Ազաշխարութեան:

— Ժամը 10ին, ձառու ժամերգութեանէն ետք, Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ: Ժամարարն էր Կերշ. Տ. Սուրբէն Արքեպս., որ կարգաց Ս. Բարեկէ Հայրապետի Հազարգութեան ձառը: Բազմաճարիւր ուխտաւորներ ժամանեցան Հազարգութեան մեծ խորշուրդին: Ս. Պատարագի արարողութեանէն մտաւ մը, ինչպէս նաև ձառը, ժամը 10:30-էն մինչև 11:30, ձայնասփռուեցաւ Յորդանանի ուստիօկայանէն:

— Կէսօրէ ետք ժամը 2:30ին, Մայր Տաճարին մէջ կատարուեցաւ Ուսնալուսյի հոգեպարար արարողութիւնը, նախադասութեամբ Ամեն. Ս. Պատարարք Լօր: Ներկայ էին երեսուցէ մի նորընտիր Կառավարիչը, Ընդ. Ս. Ազատութեան Պետն ու Ստաիկանապետը, Հիւպատոսական Մարմիններէ ներկայացուցիչներ և օտար բարձրաստիճան հրաւիրեալներ, ինչպէս նաև Անկլիքան Արքեպս.ը, որ, ըստ սովորութեան, Անգլիկանով կարգաց Ս. Աւետարան:

— Երեկոյնեան ժամը 4:30ին, փոքր թափօր մը այցելեց Ս. Լրեշտակապետաց Եկեղեցին: Թափօրը կը գլխաւորէր Վանոսց Տեսուչը՝ Լոզշ. Տ. Արշակ Արդ. Խաչատուրեան, որ Ս. Զիթնիի ձառին սոջն կատարուած Ս. Աւետարանի ընթերցումէն ետք քարոզիկ նախ-

եկեղեցւոյ բակը՝ բնարան ունենալով՝ շարքից շնորհիւն և ցրտեայտին խաշինքն (Զար. ԺԳ. 7), մեկնարանելով Քրիստոսի մասնութեան խորհուրդը, և ապա եկեղեցւոյ մէջ՝ ապառիտ պատմականը Ս. Հրեշտակապետաց Վանքին:

— Գիշերուան ժամը 7ին, Մայր Տաճարին մէջ սկսաւ խաւարման արամազդեցիկ Կարգը որ տեւեց մինչև կէս գիշերը: Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը խմբակային քարոզով մը մեկնարանեց Քրիստոսի շարժարանաց փրկարար խորհուրդը:

● Ուր. 12 Ապրիլ. — Աւագ Արքայ (Յիւստակ եպիսկոպոս): Կէսօրուան ժամը 12:30ին, Շոգշ. Հայրեր և ժող. սաներ Ս. Յարութեան Տաճար երթալով կատարեցին խաշինութեան Կարգը Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ:

— Կէսօրէ ետք, Մայր Տաճարին մէջ պաշտարեցաւ մեծահանգէս Թաղման Կարգը: Հանգիստեցեան էր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը:

● Եր. 13 Ապրիլ. — Աւագ Շաշար (Ճրագաղոց Զակի): Առաւօտեան ժամը 9:30ին, գոնիակ կատարուած Լատինաց Լուսաւորեայի արարողութիւնէն ետք, փոքր թափօր մը, գլխաւորութեամբ Աւագ Թարգման Շոգշ. Տ. Կոմիտաս Արքայի, մեկնեցաւ Ս. Յարութեան Տաճար, բանալու համար Տաճարին դուռը:

— ժամը 10:45ին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւն և ուխտաւորութիւն մեկնեցան Ս. Յարութեան Տաճար, որ յաջորդաբար կատարուեցան Լուսաւորեայի շրջապատը հանգիստութիւնն ու թափօրը: Ժամը 1ին, Յունաց թափօրէն ետք, Յունաց Ամեն. Ս. Պատրիարքն ու մեր Լուսաճանր՝ Շոգշ. Տ. Յակոբ Վրդ. Վարդանան, զգեստաւորուած, մտան Ս. Գերեզման, ուրիշ քառորդ մը ետք զուրս պիտի դար նախարկան լոյսը, որով պիտի լուցուէին Տաճարէն ներս խառնուած բազմազգի և բազմաճակատ հաւատացեալներու մասերը, ստեղծելով բնիշանուր խանդավառութիւն, մինչ զուարթօրէն կը հնչէին հայկական և յունական բոլոր դանդերն ու կոշտակները: Տաճարին: Լուսաւորները սկսին թարթի մը մէջ նախարկան լոյսը կը հասցնեն Ս. Գերեզմանին հայոց վերնատան մեր պատրիարքին մէջ իր տեղը գրաւած Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, որ անով կ'որհնէ վարը խառնուած ուխտաւորաց բազմութիւնը: Անմիջապէս Ս. Գերեզմանին շուրջ ընթացք կ'ստանէ մեր թափօրը, զոր կը գլխաւորէր Շոգշ. Լուսաճանր Հայրը՝ եպիսկոպոսական խոյր ի գլուխ, և որուն կը հետեւէին Ղզոսաց և Ասորաց թափօրները: Ժամը 2:30ին, Միաբանութիւնը վերադարձաւ Մայրապանք: Դասի թերթիկն զերմաց, Ամեն. Ս. Պատրիարքն ու Շոգշ. Լուսաճանր զգեստաւորուեցան, մինչ զպիտներ երգել սկսան Յարութեան շարականները: Թափօրը վերջացաւ Մայր Տաճարին մէջ:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

● Կիր. 14 Ապրիլ. — ՉԱՏԻ ԵՍԼՈՒԹԵԱՆ, ՏԱՍԻՆ: Գիշերուան ժամը 1:30ին, Միաբանութիւնը արթուն է արդէն ու կէս ժամ ետք, Լուսաւորաբան Վերջ. Տ. Հայրիկ Եպոս. զբլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը կը մեկնի Ս. Յարութեան Տաճար, որ կը պաշտուի առաւօտեան ժամերգութիւնը մինչև շարք, Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Ապա Միաբանութիւնը զգեստաւորուելով կ'ենթէ Ս. Գերեզմանին շրջապատը, որ արարողութիւնները ամբողջացնել յետոյ կը կատարուի մեծահանգէս թափօր Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին և Պատանաւեղոյն շուրջ: Մեր թափօրին կը հետեւին Ղզոսաց և Ասորաց թափօրները: Թափօրի ընթացքին կատարուեցաւ Վերջատանը: Առաւօտեան ժամը 4ին, հանգիստը Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Քրիստոսի Սուրբ Գերեզմանին վրայ: Ժամարան էր Վերջ. Տ. Սուրէն Արքեպ. Քէմհանեան, որ քարոզեց Յարութեան խորհուրդին շուրջ, բնարան ունենալով՝ Զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռելուս՝ չէ ասո՛ւ այլ յարեալս (Ղկա. ԽԳ. 5): Բազմաճակատ ուխտաւորներ մտնեցան Ս. Շոգշ. արքայութեան: Ժամը 9ին, Միաբանութիւնը ճամբայ ելաւ զէպի Մայրապանք և Հայոց թաղի մուտքէն Յարութեան շարականներու երգեցողութեամբ բարձրացաւ Պատրիարքարան:

— Կէսօրէ ետք, Մայրապանքի մեծ բակին մէջ կատարուեցաւ Զատիկական մեծ Վերջատանը: Հանգիստեցեան էր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը:

● Բշ. 15 Ապրիլ. — Յիւստակ մեռելոց: Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ հանգիստը Ս. Պատարագ: Պատարագիչն էր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, որ ապա, ամպհոյանի ներքև և Ս. Խաչապետի մասունքն ի ձեռին, նախագահեց Մայր Տաճարին մէջ կատարուած մեծահանգէս թափօրին: Թափօրի աւարտին երգուեցաւ ճանապարհորդ, յատկապէս ուխտաւորաց համար: Հանգիստութիւնները կատարուեցան Պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ, ուր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ուխտաւորներուն ուղղուած իր ողջութի խօսքերէն ետք բանեց թոյրին մեկական Ս. Պատարագի նշխար:

● Գշ. 16 Ապրիլ. — Գ. օր Ս. Զակի: Ըստ սովորութեան, Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Գլխաղբի մատան մէջ: Ժամարան էր Շոգշ. Տ. Կոմիտաս Արք. Պատուերհան: Ապա, Լուսաւորաբան Վերջ. Տ. Հայրիկ Եպոս. նախագահութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

● Կիր. 14 Ապրիլ. — ՉԱՏԻ ԵՍԼՈՒԹԵԱՆ, ՏԱՍԻՆ: Գիշերուան ժամը 1:30ին, Միաբանութիւնը արթուն է արդէն ու կէս ժամ ետք, Լուսաւորաբան Վերջ. Տ. Հայրիկ Եպոս. զբլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը կը մեկնի Ս. Յարութեան Տաճար, որ կը պաշտուի առաւօտեան ժամերգութիւնը մինչև շարք, Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Ապա Միաբանութիւնը զգեստաւորուելով կ'ենթէ Ս. Գերեզմանին շրջապատը, որ արարողութիւնները ամբողջացնել յետոյ կը կատարուի մեծահանգէս թափօր Քրիստոսի Ս. Գերեզմանին և Պատանաւեղոյն շուրջ: Մեր թափօրին կը հետեւին Ղզոսաց և Ասորաց թափօրները: Թափօրի ընթացքին կատարուեցաւ Վերջատանը: Առաւօտեան ժամը 4ին, հանգիստը Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Քրիստոսի Սուրբ Գերեզմանին վրայ: Ժամարան էր Վերջ. Տ. Սուրէն Արքեպ. Քէմհանեան, որ քարոզեց Յարութեան խորհուրդին շուրջ, բնարան ունենալով՝ Զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռելուս՝ չէ ասո՛ւ այլ յարեալս (Ղկա. ԽԳ. 5): Բազմաճակատ ուխտաւորներ մտնեցան Ս. Շոգշ. արքայութեան: Ժամը 9ին, Միաբանութիւնը ճամբայ ելաւ զէպի Մայրապանք և Հայոց թաղի մուտքէն Յարութեան շարականներու երգեցողութեամբ բարձրացաւ Պատրիարքարան:

— Կէսօրէ ետք, Մայրապանքի մեծ բակին մէջ կատարուեցաւ Զատիկական մեծ Վերջատանը: Հանգիստեցեան էր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը:

● Բշ. 15 Ապրիլ. — Յիւստակ մեռելոց: Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ հանգիստը Ս. Պատարագ: Պատարագիչն էր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, որ ապա, ամպհոյանի ներքև և Ս. Խաչապետի մասունքն ի ձեռին, նախագահեց Մայր Տաճարին մէջ կատարուած մեծահանգէս թափօրին: Թափօրի աւարտին երգուեցաւ ճանապարհորդ, յատկապէս ուխտաւորաց համար: Հանգիստութիւնները կատարուեցան Պատրիարքարանի մեծ դահլիճին մէջ, ուր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը ուխտաւորներուն ուղղուած իր ողջութի խօսքերէն ետք բանեց թոյրին մեկական Ս. Պատարագի նշխար:

● Գշ. 16 Ապրիլ. — Գ. օր Ս. Զակի: Ըստ սովորութեան, Ս. Պատարագ մատուցուեցաւ Մայր Տաճարի Ս. Գլխաղբի մատան մէջ: Ժամարան էր Շոգշ. Տ. Կոմիտաս Արք. Պատուերհան: Ապա, Լուսաւորաբան Վերջ. Տ. Հայրիկ Եպոս. նախագահութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

— Ժամ մը ետք, Մայր Տաճարին մէջ կը կատարուի ճրագալոյցի արարողութիւնը, որուն աւարտին Աւագ Սեղանին վրայ մատուցուեցաւ իրիկնադէմի խորհրդաւոր ու յանդուցիչ Ս. Պատարագը, զոր մատուց Շոգշ. Տ. Գեղամ Արք. Զարարեան: Ապա Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը նախագահեց Ս. Պատրիարքի նախաձեռնութեամբ կատարուեցաւ հոգևորականութեան արարողութիւնը:

գեհանգոտեան պաշտան՝ խնդրամատոյց ուխտաւորաց ննջեցեալներու հոգիներուն համար:

● Ուր. 19 Ապրիլ. — Ս. Կոյսի Աւետման հանդիսաւոր նախատեսակին ի Ս. Յակոբ նախագահեց Գերշ. Տ. Նորայր Եպոս:

● Շր. 20 Ապրիլ. — Աւետման Ս. Աւետման: Առաւօտեան ժամը Տին, Գերշ. Տ. Նորայր Եպոս Պոպարեանի գլխաւորութեամբ, Միաբան Հայրեր խնքնաշարժերով մեկնեցան Գեթեմանի ձորը ու շրջափառաւով մուտք գործեցին Ս. Առաւօտեանայ Տաճար, ուր Տիրամօր Ս. Գերեզմանին վրայ օրուան հանդիսաւոր Ս. Պատարագը մատոյց և աւետ պատշաճի քարոզեց Գերշ. Պատարագիչ Սրբապետը:

● Կիր. 21 Ապրիլ. — Նոր Կիրակի (Յիսուսակ բիրտաւոր Լամասակացն Անթր): Մայր Տաճարի Աւագ Սեղանին վրայ պատարագեց, ըստ սովորութեան, Լուսանան Հոգշ. Տ. Յակոբ Վրդ. Վարդանեան և քարոզեց մեր մէկ միլիոն Ապրիլեան նահատակներուն իրենց հայրենի օրրութեանց կառչած մնալու և անոնցմով գոյատեկու պայծառ գիտակցութեան շարքէ, այն գիտակցութեան՝ որով զբաշուած էին յրթմայր դարաց բիրտաւոր սուրբերն ու մարտիրոսները Հայց. եկեղեցւոյ Ս. Պատարագէն ետք, Լուսարարագեալ Գերշ. Տ. Հայրիկ Եպոսի նախագահութեամբ, կատարուեցաւ հոգեհանգրտեան հանդիսաւոր պաշտամունք՝ Ա. Աշխարհամարտի մեր նահատակներու հոգիներուն համար: Հանգոտեան կարգեր կատարուեցան նաև Տաճարին զաւիթը և Զամ-Թագի գերեզմանաւոյ վրային մէջ:

● Շր. 27 Ապրիլ. — Ս. Յովհաննու Կարապետի գլխաւորութեամբ աշտարակի զուգարկեցած ըլլալով ըստ Հին Տոմարի Ս. Կոյսի Աւետման տանին, այդ օր կարեւի շէր եղած Ս. Պատարագ մատուցանել, ըստ սովորութեան, Մայր Տաճարի Ս. Կարապետի խորանին վրայ: Ուտի այտօրուան Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ յիշեալ խորանին վրայ: Ժամաբարն էր Հոգշ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուր:

— Կէսօրէ ետք ժամը 2-30ին, Գերշ. Տ. Սուրեն Արքեպոսի գլխաւորութեամբ, Միաբանութիւնը շրջափառաւով մուտք գործեց Ս. Յարութեան Տաճար: Պատանաւոյ ժամը և Ս. Գերեզմանի ուխտերէն ետք, ժամերգութիւնն ու նախատեսակը պաշտուեցան Ս. Կր. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ: Ապա կատարուեցաւ Տնօրինական Սրբատեղեաց այցելութեան հանդիսաւոր թափօր Տաճարէն ներս: Թափօրապետն էր Հոգշ. Տ. Յովսէփ Վրդ. Մամուր:

● Կիր. 28 Ապրիլ. — Աւետման Ս. Աւետման: Կիրակի: Գերշ. Տ. Սուրեն Արքեպոս. Քէմհանեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Գրիտոսի Ս. Գերեզմանին վրայ, որմէ ետք նախագահեց Ս. Գերեզմանին առջև կատարուած Վնդաստանին:

Պ Ա Շ Տ Օ Ն Ա Կ Ա Ն Ք

● Շր. 30 Մարտ. — Ս. Քաղաք ժամանեց Յրանալի Կրթական Նախարարութեան Ընդհ. Հոգիչ և Սէփրի Միջազգային Մանկավարժական Ուսմանց Կեդրոնի գլխաւոր պատասխանատու ՏԿ. Հաթիւնէն, ընկերակցութեամբ իր ամուսնոյն Յարգելի Նիւրբերր այցելիցին նաև Ս. Աթոս, յանձնարարուած ըլլալով Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան, և շրջեցան անոր Հաստատութիւններուն մէջ, յատկապէս ժառանգ. և Ս. Թարգմանաց վարժարաններ, հետաքրքրուելով անոնց ուսման մակարդակով: Ապա, Պատրիարքարանին առաջնորդութեամբ, այցելիցին Տնօրինական Սրբավայրեր և լաւ տպագրութեամբ մեկնեցան:

● Ուր. 5 Ապրիլ. — Երեկոյեան ժամը 4-30ին, Լուսարարագեալ Գերշ. Տ. Հայրիկ Եպոս և Աւագ Թարգման Հոգշ. Տ. Կոմիտաս Արք., ի շարքայ յարանուանութեանց հոգեւոր պետներուն կամ անոնց ներկայացուցիչներուն, Յոպոկի գրան մօտ գիմաւորեց Զատեկական տօներու առթիւ Նիւրբարք քաղաքս ժամանած համայն Ասորոց Անտիոքի Պատրիարք Մար Եղնատիւ Եագուպ Գր: Ապա թափօրը առաջնորդուեցաւ Ասորոց վանք, ուր յիմաւորութեան եկողները պատուաւորուեցան:

● Բշ. 8 Ապրիլ. — Յրանալի Ընդհ. Հիւպատոս Պր. Տր Սանդ Մարի իր մեկնման առթիւ հրաժեշտի այցելութեան եկաւ Պատրիարքարան:

● Գշ. 9 Ապրիլ. — Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, ընկերակցութեամբ Միաբան Հարցայցելութեան զնայ Ասորոց Ամեն. Ս. Պատրիարքին, որ նոյն օրն իսկ ժոխադարձեց այցելութիւնը:

● Բշ. 15 Ապրիլ. — Կէսօրէ առաջ ժամը 11ին, Ն. Վսեմ. Երեսօղէմը Կառավարչիչը, ընկերակցութեամբ Ընդհ. Ոստիկանապետին, ՄաթատարՓին և Ս. Տեղեաց Քայմարամին, Ս. Զատիկ տօնին առթիւ շնորհաւորական այցելութեան եկաւ Պատրիարքարան:

● Գշ. 16 Ապրիլ. — Նոյն առթիւ, Կէսօրէ առաջ ժամը 9ին, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, ընկերակցութեամբ Պատ. Միաբանութեան, շնորհաւորութեան գնաց Յրանալի կեանց Կրթութան, Լատինաց Պատրիարքին և Անկիլքան Արքեպոսին: Իսկ Գերշ. Տ. Նորայր Եպոս, ընկերակցութեամբ Հոգշ. Հարց, այցելեց Պապական Նուիրակին, Ղպոսոց, Հապէշաց և Յոյն Կաթոլիկներու եպիսկոպոսներուն, և Հոգշ. Տ. Յակոբ Վրդ. Հայ Կաթոլիկներու, Մարտիրոսներու և Լուսերականներու Մեծաւորներուն:

— Նոյն օրը Կէսօրէ առաջ ժամը 10-12, վերոյիշեալ բոլոր Հոգեւոր Պետերը, իրենց Միաբանութեան անդամներով, յաջորդաբար այցելեցին Պատրիարքարան: Այցելից նաև Սէուտի Արարիոյ Հիւպատոսը:

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՓԱՐԻՋԻ ՊԱՌԱԿՏԻՉ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՄԱՍԻՆ

ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ ԵՒ ՅԱՐԱԿԻՑ ԿԷՏԵՐԸ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Երկու տարի է ի վեր Փարիզէն արտասովոր և մեր Միութեան միասնականութեան սպաս-
 նացող շարժում մը սկսած էր տեղւոյն մէկ քանի պատասխանատու անդամներուն կողմէ, ու-
 բոնց հրապարակային ելոյթներուն արձագանգ հանդիսացաւ ծանօթ հասանքի մը Մամուլը,
 Հ. Բ. Ը. Միութեան հանդէպ իր սովորական անբարեացակամ հրատարակութիւններով:
 Փարիզ բաւականացաւ մէճը հրապարակ նետելով ու նաև շարաշար գործածելով տեղ-

Ս. ԶԱՏԿԻ ՈՒԽՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս օտարի, Ս. Զատկի տօնին առիթով, Ս. Քաղաքն ունեցաւ հոծ ուխտաւորութիւն: Ասոր կը նպաստէր նաև այն իրողութիւնը թէ այս օտարի Ս. Զատկի տօնը կը զուգողի- պէր թէ՛ ըստ նոր եւ թէ՛ ըստ Հին Տոմար- ներու միեւնոյն օրը՝ Ապրիլի 14ին: Հայ ուխտաւորներու թիւը, հսկառակ Միջին Արեւելի քաղաքական անկայուն վիճակին, հասաւ մօտ 2500ի: Անոնք Ս. Երուսաղէմ ժամանեցին Ապրիլի առաջին եօթնեակի ըն- րացին, եւ Աւագ շաբաթուան եւ Ս. Զատկի հոգեգրու ու մեծահանդէս արարողութեանց ներկայ գտնուելէ, Ս. Երկրիս գոնազան Ար- բաղայրերը այցելելէ եւ անոնց մէջ իրենց ուխտերը կատարելէ ետք, լիացած հոգով եւ միտքով արձակուած արձակուած իրենց տղերք, Ս. Զատկի տօնին յաջորդող օրերուն: Հոգե. Հայրերէ քաղկացած Աւխտաւորաց Ըն- ղունելութեան Յանձնախումբ մը ըրաւ իր կարիքին, ուխտաւորներու տեղաւորման, Ս. Տեղեւոյ տօնած խմբական այցելութեան եւ բացատրութեանց եւ այլ կերպերով գոհ ձգելու համար ուխտաւորները: Վասն ինչ թէ բոլորն ալ Ս. Երկրէն մեկնեցան հոգեկան բաւարարութեամբ մը գոհացած, իրենց հետ հալը ու անջնջի սպաւորութիւններ տա- նելով Տեղեւոյնական Արբաղայրերէն եւ Ս. Յա- կոբեանց փառապանծ Հաստատութիւնէն:

ԿՈՄԻՏԵԱՍԵՆ ԵՐԳՉՍԵՆՈՒՄԸ

ԵՐՈՍՈՒՂԷՄԻ ՄԷՉ

13 Ապրիլ, Աւագ Շաբաթ (ճրագալոյց Զատկի), կեսօրէ ետք ժամը 1ին Պէյրութին ուխտաւորաբար Ս. Քաղաք ժամանեց Լաւաւուն երկսեռ անդամներէ բաղկացած Կոմիտասեան Երգչախումբը, առաջնորդու- թեամբ խումբին ղեկավար Տիար Գևորգ Գանճահարեանի:

Երգչախումբը չորս օրեր մնաց Երուսա- ղէմ եւ ճրագալոյցի երեկոյեան, ինչպէս նաև Զատիկուան երկուշաբթիի պատար- փական հանդիսար Ս. Պատարագին բերու իր ձայնական շնորհը, առաւել փայլ մը տալով մեծաւուր այդ արարողութեանց: Բու- յոր ներկայ հաւաստեալները հիացումով ունկնդրեցին Ս. Պատարագի իրենց երգե- ցողութիւնները:

Կիրակի, 14 Ապրիլի երեկոյեան ժամը 6.30ին, Ֆրեւներու արահին մէջ, ի ներկա- յութեան Երուսաղէմի Կառավարիչին, Միա- բանութեան անդամներուն եւ ժողովուրդի բազմութեան, Երգչախումբը հանդէս եկաւ Համերգով մը: Մեներգեց Տիկիին Արփիճէ Փեհլիվանեան եւ իր շնորհալի ու գրաւիչ ձայնով հմայեց ունկնդիրները: Երեկոյը աւարտեցաւ ժամը Տիւն: